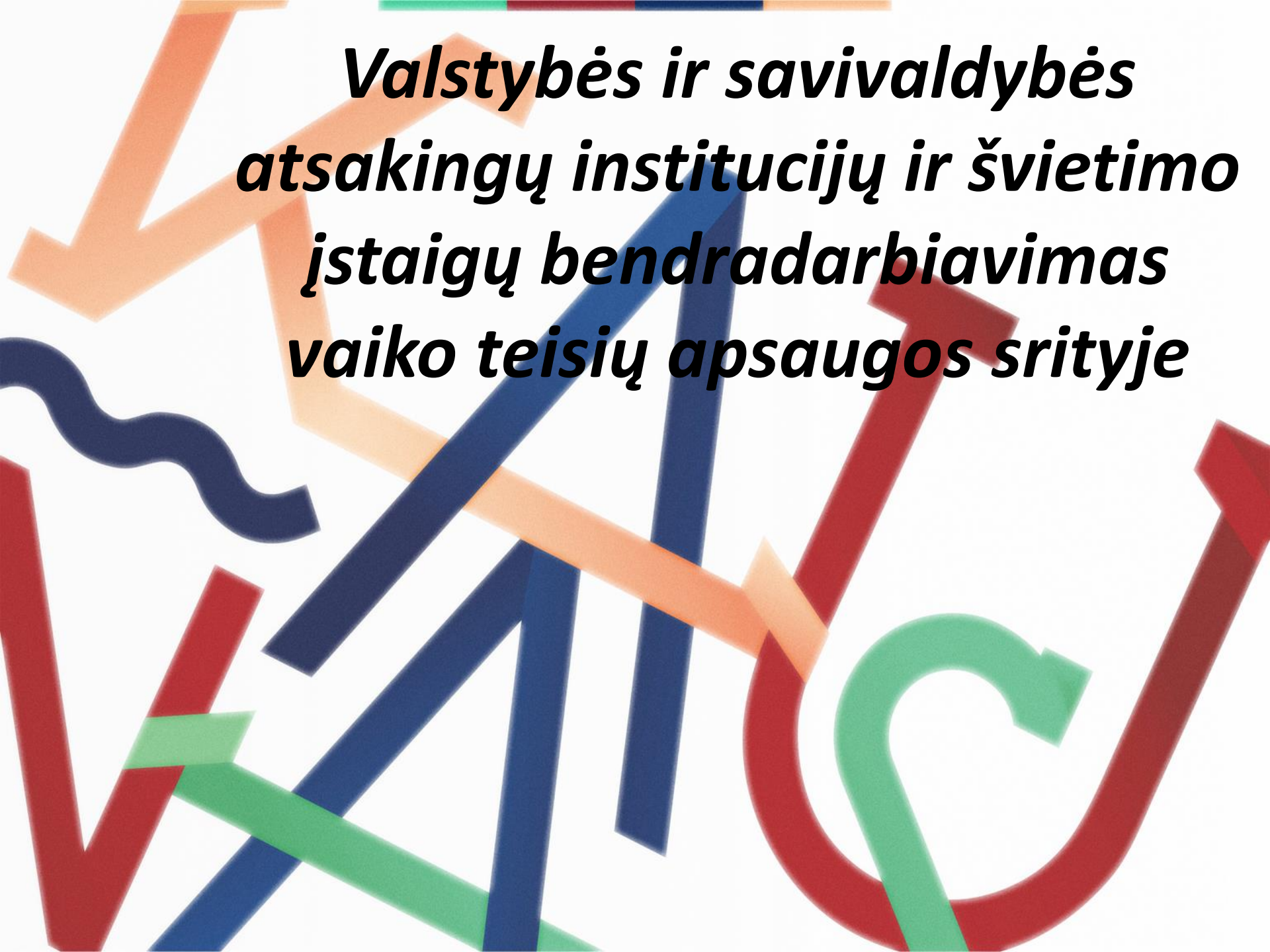

The background features several thick, colorful lines and arrows in shades of orange, blue, red, and green, creating a dynamic and abstract composition. Some lines are straight, while others are curved or wavy, suggesting movement and interconnectedness.

***Valstybės ir savivaldybės
atsakingų institucijų ir švietimo
įstaigų bendradarbiavimas
vaiko teisių apsaugos srityje***

Mums svarbus kiekvienas vaikas

SMURTAS PRIEŠ VAIKĄ –

veikimu ar neveikimu vaikui daromas tiesioginis ar netiesioginis tyčinis **fizinis, psichologinis, seksualinis poveikis, garbės ir orumo nepaisymas ar nepriežiūra, dėl kurių vaikas patiria žalą ar pavojų gyvybei, sveikatai, raidai.**

LR vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas

Smurto prieš vaiką formos (I):

- 1) fizinis smurtas – tiesioginiai ar netiesioginiai tyčiniai fiziniai veiksmai prieš vaiką, taip pat fizinės bausmės, sukeliantys vaikui skausmą, darantys žalą arba keliantys pavojų jo gyvybei, sveikatai, raidai ar žalą garbei ir orumui;
- Fizinio smurto prieš vaiką požymiai: mėlynės, jų pobūdis, vieta, smurto priemonės, sužalojimų kiekis (pavienės, daugybinės, skirtingų spalvų mėlynės), nudegimo žymės, patinimai, pabrinkimai, gumbai, nubrozdinimai, nutrynimai, žaizdos, įdrėskimai ir kiti odos pažeidimai, kaulų lūžiai, įvairaus laipsnio užgijimo žaizdos ir kt.;

Smurto prieš vaiką formos (II):

- 2) psichologinis smurtas – nuolatinis vaiko teisės į individualumą pažeidinėjimas, vaiko žeminimas, patyčios, gąsdinimas, būtinų vaiko raidai veiklos trikdymas, asocialaus elgesio skatinimas ar kitokia nefizinio kontakto elgsena, darantys žalą arba keliantys pavojų vaiko gyvybei, sveikatai, raidai ar žalą garbei ir orumui;
- Psichologinio smurto prieš vaiką rūšys: emocinis atstūmimas, užuojautos ir palaikymo nebuvimas, tyčiojimas, žodinė agresija, žeminimas, gąsdinimas, vertimas jaustis kaltu, nuolatinis blogos savijautos sukėlimas, veiksmu, neveikimu ar žodžiu išreikštas elgesys, leidžiantis vaikui manyti, kad jis yra nemylimas, kt.

Psichologinio smurto prieš vaiką požymiai:

- kalbos sutrikimai (mikčiojimas), psichosomatiniai skundai (galvos, pilvo skausmai, alpimai), nevalingas šlapinimasis ir (ar) tuštinimasis, miego sutrikimai, depresija, valgymo įpročių pasikeitimai ir kt.;
- vaiko agresyvumas, smurto prieš bendraamžius naudojimas, priešiškumas, nepaklusnumas, savęs žalojimas, savęs nuvertinimas, vaikas nedalyvauja arba atsisako dalyvauti neformalioje, vaikams įprastoje, veikloje, perdėtas nuolankumas suaugusiam asmeniui, vaiko elgesys neatitinka jo amžiaus ir išsivystymo, vaikas nesimoko, dažnai meluoja, vengia draugų, kaltina save dėl problemų, kalba apie savižudybę ir kt.;

Smurto prieš vaiką formos (III):

- 3) **seksualinis smurtas** – seksualiniai veiksmai su vaiku arba seksualiniai veiksmai su vaiku, kai naudojama prievarta, jėga ar grasinama arba piktnaudžiaujama pasitikėjimu, valdžia ar įtaka vaikui, taip pat ir šeimoje, arba piktnaudžiaujama itin pažeidžiama vaiko padėtimi, ypač dėl jo psichinės ar fizinės negalios ar priklausomumo; taip pat vaikų išnaudojimas prostitucijos tikslams, vaikų pornografija, verbavimas, vertimas ar įtraukimas dalyvauti pornografinio pobūdžio renginyje, pornografijos rodymas arba kitos vaikų seksualinio išnaudojimo formos, vaikų tvirkinimas;

Seksualinio smurto prieš vaiką požymiai:

- nėštumas, lytiniu keliu plintančios ligos, vaginalinės ir (ar) šlapimtakių infekcijos, neįprasti judesiai vaikstant ar sėdint, sunkumas judėti, suplėšyti su kraujo dėmėmis apatiniai drabužiai, niežėjimas arba skausmas genitalijų srityje, sunkumai šlapinantis, skausmas gerklėje, sunkumai nuryti maistą, krūtų, genitalijų srities, analinės angos traumos, kt;
- perdėtas jautrumas, vengimas bendrauti su bendraamžiais, save žalojantis elgesys, vaiko seksualizuotas elgesys (gundymai, bučiniai), lytinio akto demonstravimas, viešas masturbavimasis, išsamios, neatitinkančios vaiko amžiaus seksualinės žinios, seksualinio pobūdžio atvaizdų bei patyčių ir smurto prieš vaikus, kitus asmenis, gyvūnus vaizdus demonstravimas, nenoras persirengti ir dalyvauti fizinio lavinimo pamokose, bijojimas kurios nors lyties suaugusio žmogaus ar konkretaus žmogaus, miego sutrikimas, išsiblaškymas, uždaro būdo elgesys, susimąstymas ir kt;

Smurto prieš vaiką formos (IV):

- 4) vaiko nepriežiūra – vaiko tėvų ar kitų vaiko atstovų pagal įstatymą ar už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis vaikui būtinų fizinių, emocinių ir socialinių poreikių netenkinimas ar aplaidus tenkinimas, dėl kurio vaikas mirė, buvo sutrikdyta jo sveikata ar normali raida arba sukeltas pavojus vaiko gyvybei, sveikatai ar normaliai raidai.

Vaiko nepriežiūros rūšys:

- vaiko bendras apleistumas, vaikui neužtikrinamas jo amžių ir išsivystymą atitinkantis maitinimas, nesudaromos tinkamos gyvenimo ir buities sąlygos, vaikas negauna tinkamos medicininės priežiūros, vaikui neužtikrinamas tinkamas ugdymas (vaikas neleidžiamas į ikimokyklinio ugdymo įstaigą, vaikas turi kalbos sutrikimų, bet nesiekama, kad gautų logopedo paslaugas ir kt.).

Vaiko nepriežiūros požymiai:

- vaiko fizinio vystymosi ir brendimo sutrikimai, netvarkinga išvaizda (purvinas veidas, kūnas, drabužiai), dantų ir burnos ertmės ligos, jaučia nuolatinį (arba periodiškai pasikartojantį) nuovargį, apatija, jaučia nuolatinį alkį (iš ryto darželyje arba mokykloje yra alkanas) mokyklos nelankymas (reguliarus mokyklos nelankymas, kai švietimo įstaiga neinformuojama apie vaiko nelankymo priežastis), vaikas dažnai patiria traumas, dažnai serga;
- vaikas prašo išmaldos, vagia, ilgai pasilieka mokykloje (anksti ateina, vėlai išeina), išsisukinėja, kad neturi reikalingų mokymosi priemonių, yra mieguistas, nekoncentruoja dėmesio, vartoja alkoholį, tabaką ar psichotropines medžiagas, neturi elementarių higienos įgūdžių;

Vaiko funkcionavimo rizikos veiksniu taip pat laikoma:

- vaiko priežiūra ir rūpinimasis neatitinkantis vaiko amžiaus ir brandos (hipergloba, hiperpriežiūra) – vienas arba abu tėvai ar kiti jo atstovai pagal įstatymą prižiūri vaiką neatsižvelgdami į jo amžių ir brandą, tenkina jo poreikius neatsižvelgiant į vaiko amžių ir galimybes, naudoja vaiką kaip sau priklausančią daiktą (biologinė priklausomybė), tėvų ar vieno iš tėvų pagrindinis tikslas tenkinti vaiko fizinius ir emocinius poreikius (pataikauja vaikui, labai jautriai reaguoja į lengvus vaiko sveikatos sutrikimus ir kt.).

Pastaraisiais metais stebimas pranešimų apie smurtą skaičiaus didėjimas:

Metai	2016 m.	2017 m.	2018 m. sausio-kovo mėn.	Tikimasi pranešimų 2018 m.
Pranešimų skaičius	174	459	161	600-650

Pranešimų šaltiniai:

- Anoniminiai pranešimai;
- Giminaičiai/vaikui artimi asmenys;
- Kaimynai;
- Krizių centrai;
- Socialinių paslaugų centras;
- Sveikatos priežiūros/gydymo įstaigos;
- Ugdymo įstaigos;
- Policija;
- Vaikų dienos centrai;
- Kita.

Pranešimų pasiskirstymas pagal šaltinius (2017 m.):

Anoniminiai pranešimai	18
Giminaičiai/vaikui artimi asmenys	4
Kaimynai	12
Krizių centrai	11
Socialinių paslaugų centras	36
Sveikatos priežiūros/gydymo įstaigas	23
Ugdymo įstaigos	25
Policija	316
Vaikų dienos centrai	12
Kita	2

**Ką daryti, kad smurto požymius
pastebėtumėmė ir į juos
sureagutumėme laiku?**

Reaguoti ne tik į fizinio ir seksualinio smurto atvejus, bet stebėti pokyčius šeimoje, vaiko elgesį su tėvais, jo psichologinę, emocinę būklę, tėvų elgesį su vaiku, šeimos socialinę aplinką, gebėjimą užtikrinti vaiko poreikius (higiena, ugdymui reikiamų priemonių turėjimas, apranga atitinkanti vaiko amžių, sezoniškumą ir pan.) bei, esant pagrįstų įtarimų dėl galimo smurto prieš vaiką, informuoti policijos pareigūnus ir/ar VTATP

Kur kreiptis, ką informuoti?

**Su vaiko teisių apsaugos specialistais
galima susisiekti:**

**Darbo dienomis darbo valandomis
(I-IV 8-17 val., V 8-16 val.)**

Tel. Nr.

(8-37) 750137

(8-37) 42 48 35

Ne darbo metu:

Bendruoju pagalbos telefonu 112.

Kokią pagalbą galime suteikti vaikui ir jo šeimai?

- Kompleksinę pagalbą vaikui ir šeimai;
- Psichologinę pagalbą;
- Socialinis darbas su šeima;
- Socialinio padėjėjo pagalba šeimai;
- Koordinuota ugdymo įstaigų ir valstybės savivaldybės institucijų ir įstaigų pagalba;
- Mokyklos socialinio pedagogo pagalba;
- Nestacionarinės socialinės paslaugos vaikui (Vaikų dienos centrai, užimtumo programos ir pan.).

**Nelikime abejingi, nes kartu mes galime
labai daug...**

Dėkoju už skirtą laiką ir dėmesį.

*Pagarbiai,
Kauno miesto savivaldybės administracijos
Vaiko teisių apsaugos skyriaus vedėja
Eglė Andriuškienė*

